

Κυριακή ΙΑ' Ματθαίου: Το ευαγγέλιο της συγχώρησης (Άγιος Νικόλαος Βελιμίροβιτς)

Categories : [ΘΕΟΛΟΓΙΑ](#)

Date : Σεπτεμβρίου 2, 2016

(Ματθ. ιη' 23-35)

Όταν ο Κύριος Ιησούς άφηνε την τελευταία Του πνοή στο σταυρό, ακόμα και τη στιγμή αυτή της επιθανάτιας αγωνίας Του, προσπαθούσε να κάνει καλό στους ανθρώπους. Δε σκεφτόταν τον εαυτό Του. Στους ανθρώπους ήταν ο νους Του, γι' αυτό και παράδωσε ένα από τα μεγαλύτερα μαθήματα που έδωσε ποτέ στο ανθρώπινο γένος. Κι αυτό είναι η διδασκαλία Του για τη **συγχώρηση**. «Πάτερ, άφες αυτοίς· ου γαρ οίδασι τι ποιούσι» (Λουκ. κγ' 34).

Ποτέ ως τότε δεν είχαν ακουστεί τέτοια λόγια στους τόπους εκτέλεσης. Αντίθετα μάλιστα, εκείνοι που είχαν καταδικαστεί σε θάνατο με τον ίδιο τρόπο, είτε αθώοι ήταν είτε ένοχοι, συνήθως επικαλούνταν θεούς και ανθρώπους για εκδίκηση. «Εκδικηθείτε», ήταν ο λόγος που ακουγόταν συχνά μπροστά στο ικρίωμα και δυστυχώς ακούγεται ως τις μέρες μας από τους μελλοθάνατους, ακόμα κι από εκείνους που προτού θανατωθούν κάνουν το σταυρό τους.

Ο Χριστός, προτού παραδώσει την τελευταία Του πνοή, συγχώρεσε όλους εκείνους που τον βασάνισαν, τον μυκτήρισαν και τον θανάτωσαν. Προσευχήθηκε στον ουράνιο Πατέρα Του να τους συγχωρέσει, αλλά προχώρησε ακόμα παραπέρα. **Τους δικαιολόγησε, βρήκε ελαφρυντικό** γι' αυτούς. Είπε, *ου γαρ οίδασι τι ποιούσι*.

Γιατί επανέλαβε ιδιαίτερα ο Κύριος τη διδαχή Του για τη συχώρηση, την ώρα που βρισκόταν πάνω στο σταυρό; Από το τεράστιο πλήθος των διδαχών που έκανε ενόσω ζούσε, γιατί διάλεξε αυτήν κι όχι κάποια άλλη να προφέρουν τα άγια χείλη Του, στο τέλος ακριβώς της επίγειας ζωής Του; Αναμφίβολα επειδή **ήθελε η διδασκαλία Του αυτή να παραμείνει στη μνήμη όλων, να λειτουργήσει σαν παράδειγμα προς μίμηση**. Στο πάθος Του πάνω στο σταυρό, σ' αυτό το μεγαλειώδες πάθος που ξεπερνά κάθε μεγαλείο, που υψώνεται πάνω από τους βασιλιάδες και τους κριτές της γης, πάνω από σοφούς και διδασκάλους, από πλούσιους και φτωχούς, από κοινωνικούς αναμορφωτές κι επαναστάτες, ο Κύριος Ιησούς με το παράδειγμα της συχώρησης έβαλε τη σφραγίδα στο ευαγγέλιό Του. Έδειξε μ' αυτόν τον τρόπο πως **χωρίς συχώρηση ούτε οι βασιλιάδες μπορούν να κυβερνούν, ούτε οι δικαστές να κρίνουν, οι σοφοί δεν μπορούν να είναι σοφοί, ούτε οι διδάσκαλοι να διδάσκουν**. Δεν μπορούν οι πλούσιοι κι οι φτωχοί να ζουν ως

άνθρωποι κι όχι σαν άλογα ζώα, δε γίνεται ο πυρετός των επανασταστών κι αναμορφωτών να είναι χρήσιμος. Πάνω απ' όλα ο Χριστός ήθελε με τη διδαχή Του αυτή να δείξει πως, **χωρίς συγχωρητικότητα, οι άνθρωποι δεν μπορούν ούτε να κατανοήσουν το ευαγγέλιό Του, ούτε πολύ περισσότερο να το εφαρμόσουν.**

Ο Κύριος ξεκίνησε τη διδασκαλία Του με λόγια για τη μετάνοια και την τέλειωσε με λόγια για τη συχώρεση. Η μετάνοια είναι ο σπόρος, η συχώρεση είναι ο καρπός. Ο σπόρος δεν έχει καμιά αξία αν δεν καρποφορήσει. Καμιά μετάνοια δεν έχει αξία χωρίς συχώρεση.

Τι θα ήταν η κοινωνία των ανθρώπων χωρίς συχώρεση; Ένα θηριοτροφείο, τοποθετημένο στη μέση του θηριοτροφείου της φύσης. Τι άλλο θα ήταν όλοι οι νόμοι των ανθρώπων στη γη παρά αλυσίδες αφόρητες, αν δεν υπήρχε η συχώρεση να τις μαλακώσει;

Θα μπορούσε μια γυναίκα ν' αποκαλείται μητέρα αν δεν είχε συχώρεση, ή ένας αδερφός να ονομάζεται αδερφός, ο φίλος φίλος, ή ο χριστιανός χριστιανός; Όχι! Η συχώρεση είναι η καρδιά κι η ρίζα όλων αυτών των τίτλων. Αν δεν υπήρχαν οι λέξεις «συχώρεσέ με» και «νά 'σαι συχωρεμένος», η ζωή των ανθρώπων θα ήταν αβάσταχτη, ανυπόφορη. **Δεν υπάρχει σοφία στον κόσμο ικανή να δημιουργήσει τάξη και να επιβάλει την ειρήνη, χωρίς την εφαρμογή της συχώρεσης.** Ούτε υπάρχουν σχολεία ή άλλα εκπαιδευτικά ιδρύματα ικανά να μεταδώσουν στους ανθρώπους τη μεγαλοψυχία και την ευγένεια, χωρίς να εφαρμόσουν την πρακτική της συχώρεσης.

Τι θα ωφελήσει τον άνθρωπο η κοσμική γνώση αν δεν μπορεί με κανέναν τρόπο να συγχωρέσει τον πλησίον του, να του πει ένα καλό λόγο ή να του ρίξει μια γλυκιά ματιά; Τίποτα απολύτως. **Τι θα χρησιμεύσουν στον άνθρωπο εκατοντάδες μπουκάλια λάδι μπροστά στο καντήλι, αν κανένα απ' αυτά δεν έχει να μαρτυρήσει τη συχώρεση μιας τουλάχιστο ταπεινωτικής προσβολής;** Τίποτα απολύτως.

Αν γνωρίζαμε πόσα μας συγχωρούνται σιωπηρά κάθε μέρα και κάθε ώρα, όχι μόνο από το Θεό αλλά κι από ανθρώπους, θα τρέχαμε με ντροπή να συγχωρέσουμε τους άλλους. **Πόσα απρόσεχτα αλλά και προσβλητικά λόγια βγαίνουν από το στόμα μας, στα οποία η απάντηση που δεχτήκαμε είναι η σιωπή; Πόσα άγρια βλέμματα ρίχνουμε από δω κι από κει; Πόσες ανάρμοστες πράξεις κάνουμε, σε πόσες απαράδεκτες ενέργειες προβαίνουμε;** Κι οι άνθρωποι τα προσπερνούν όλ' αυτά, δεν εφαρμόζουν το «οφθαλμόν αντί οφθαλμού και οδόντα αντί οδόντος». Και τι να πούμε για τη συχώρεση του Θεού; Δεν υπάρχουν επαρκή λόγια να την εκφράσουν. Για να περιγράψει κανείς τα αμέτρητα βάθη της αγάπης και της συγχωρητικότητας του Θεού, χρειάζεται λόγος θεϊκός. Και τέτοιος είναι ο λόγος

που μας δίνει το σημερινό ευαγγέλιο. Ποιος θα μπορούσε στον ουρανό ή στη γη να μας εξηγήσει καλύτερα και να μας περιγράψει τα πράγματα του Θεού, αν όχι ο ίδιος ο Κύριος Ιησούς Χριστός, ο προαιώνιος Υιός του Θεού; «*Ουδείς επιγινώσκει... τον πατέρα ει μη ο υιός και ω εάν βούληται ο υιός αποκαλύψαι*» (Ματθ. ια' 27).

Ο Κύριος Ιησούς φανέρωσε την αμέτρητη συγχωρητικότητα του Θεού στην **παραβολή του δούλου εκείνου που είχε μεγάλο χρέος**. Πήρε αφορμή γι' αυτό από τον απόστολο Πέτρο, όταν τον ρώτησε **πόσες φορές θά 'πρεπε να συγχωρεί τις προσβολές του αδελφού του: «έως επτάκις;»** Στην ερώτηση αυτή ο **Κύριος απάντησε μ' αυτά τα πολύ σημαντικά λόγια: «ου λέγω σοι έως επτάκις, αλλ' έως εβδομηκοντάκις επτά»** (Ματθ. ιη' 22). Προσπάθησε να συγκρίνεις τις δυο αυτές προτάσεις και θα διαπιστώσεις τη διαφορά ανάμεσα στο Θεό και τον άνθρωπο. Ο Πέτρος, όταν ρώτησε το Διδάσκαλό Του «έως επτάκις;», νόμιζε πως είχε φτάσει στα ανώτατα όρια της συγχωρητικότητας. Η απάντηση του Κυρίου όμως ήταν: **έως εβδομηκοντάκις επτά!** Και σα να μη του φάνηκε αρκετό ακόμα κι αυτό το μέτρο, πρόσθεσε μετά και την ακόλουθη παραβολή, για να ξεκαθαρίσει καλύτερα τα πράγματα.

«*Διά τούτο ωμοιώθη η βασιλεία των ουρανών ανθρώπω βασιλεί, ος ηθέλησε συνάραι λόγον μετά των δούλων αυτού*» (Ματθ. ιη' 23). Η βασιλεία των ουρανών δεν προσφέρεται για περιγραφή, ούτε με λόγια ούτε με χρώματα. Η ομοιότητά της μπορεί ν' απεικονιστεί μόνο μέσα σε περιορισμένη έκταση, με όρους αυτού του κόσμου. **Ο Κύριος χρησιμοποιεί παραβολές, επειδή είναι ουσιαστικά αδύνατο να εκφράσει με άλλα μέσα πράγματα που δεν ανήκουν σ' αυτόν τον κόσμο. Τον κόσμο αυτόν τον έχει παραμορφώσει και αμαυρώσει η αμαρτία.** Δεν έχασε εντελώς όμως την ομοιότητά του με τον άλλο κόσμο, τον αληθινό. Ο κόσμος αυτός δεν είναι αντίγραφο του άλλου, σε καμιά περίπτωση. **Είναι απλά μια χλωμή εικόνα και σκιά του.** Επομένως ανάμεσα στους δυο κόσμους μπορούμε να κάνουμε σύγκριση όπως ανάμεσα σε κάτι αληθινό και στη σκιά του.

Κάποιος βασιλιάς αποφάσισε να κανονίσει τους λογαριασμούς του με τους δούλους του, που ήταν οφειλέτες του. Ένας βασιλιάς δεν είναι ποτέ οφειλέτης στους δούλους του, εκείνοι του χρωστάνε. «*Αρξαμένου δε αυτού συναίρειν προσηνέχθη αυτώ εις οφειλέτης μυρίων ταλάντων*» (Ματθ. ιη' 24). Ένα τάλαντο ισοδυναμεί με διακόσιες σαράντα χρυσές λίρες. Δέκα χιλιάδες τάλαντα ανέρχονται σε περίπου δυόμισυ εκατομμύρια χρυσές λίρες. Αυτό ήταν ένα τεράστιο ποσό ακόμα και για μια χώρα, όχι για ένα δούλο. Τι σημασία έχει αυτό όμως; **Το πλήθος των αμαρτιών μας ενώπιον του Θεού, των οφειλών μας προς Αυτόν, είναι πολύ μεγαλύτερο.** Όταν ο Κύριος μιλάει για την οφειλή του δούλου προς το βασιλιά, εννοεί τις **οφειλές μας στο Θεό**, γι' αυτό και επισημαίνει πόσο μεγάλο είναι το οφειλόμενο

ποσό, που όμως σε καμιά περίπτωση δεν είναι μεγαλύτερο από τις αμαρτίες των ανθρώπων.

«Μη έχοντας δε αυτού αποδούναι εκέλευσεν αυτόν ο κύριος αυτού πραθήναι και την γυναικά αυτού και τα τέκνα και πάντα όσα είχε, και αποδοθήναι» (Ματθ. ιη' 25). Την εποχή εκείνη τόσο ο ρωμαϊκός όσο κι ο ιουδαϊκός νόμος (Έξ. κα' 2, Λευϊτ. κε' 39), προέβλεπαν να πουλιούνται σκλάβοι οι πτωχευμένοι οφειλέτες, μαζί με τις οικογένειές τους. Αναφέρεται στην Αγία Γραφή πως μια χήρα έκραζε στον προφήτη Ελισαίο: «Ο δούλος σου ανήρ μου απέθανε... και ο δανειστής ήλθε λαβείν τους δύο υιούς μου εαυτώ εις δούλους» (Δ' Βασ. δ' 1). Αυτό έκανε κι ο βασιλιάς της παραβολής κι ήταν τόσο δίκαιο όσο και νόμιμο.

Το βαθύτερο νόημα της εντολής του βασιλιά ήταν πως, **όταν οι αμαρτίες ξεπερνούν τα όρια, ο Θεός μας στερεί όλες τις δωρεές του Αγίου Πνεύματος που καταξιώνουν τον άνθρωπο**. Η πώληση του οφειλέτη σημαίνει πως **ο αμαρτωλός στερείται το πρόσωπο που του έδωσε ο Θεός**. Η πώληση της γυναικάς του σημαίνει τη **στέρηση των δώρων της αγάπης και του ελέους**. Η πώληση των παιδιών του υποδηλώνει πως **στερείται τη δυνατότητα δημιουργίας και ενός έστω αγαθού**. Και πάντα όσα είχε, σημαίνει πως **αποξενώνεται από κάθε χαρά πνευματικής ευλογίας**. Και αποδοθήναι, σημαίνει πως **όλα τα θεόσδοτα χαρίσματα επιστρέφουν από τον αμαρτωλό άνθρωπο στο Θεό, την Πηγή και τον Κύριο «παντός αγαθού»**. *«Η ειρήνη υμών προς υμάς επιστραφήτω»* από ένα σπίτι που δεν αξίζει, είπε ο Κύριος στους μαθητές Του (Ματθ. ι' 13).

*«Πεσών ουν ο δούλος προσεκύνει αυτώ λέγων· κύριε, μακροθύμησον επ' εμοί και πάντα σοι αποδώσω. σπλαγχνισθείς δε ο κύριος του δούλου εκείνου απέλυσεν αυτόν και το δάνειον αφήκεν αυτώ» (Ματθ. ιη' 26, 27). Τι ξαφνική, τι απρόσμενη μεταβολή! Πόσο φτηνό αντίλυτρο του δανείου, πόσο αμέτρητο έλεος! Ο κακός δούλος, που είχε σωρεύσει ένα τεράστιο χρέος, δεν είχε που να καταφύγει, ούτε δεξιά ούτε αριστερά. Δεν μπορούσε κανένας άλλος στον κόσμο να τον βοηθήσει, εκτός από το δανειστή του. Από τη μιά μεριά ήταν ο κύριός του κι από την άλλη οι σύνδουλοί του. Οι άλλοι δούλοι δεν τολμούσαν να τον βοηθήσουν, ενάντια στη θέληση του κυρίου τους. Ο μόνος που θα μπορούσε να τον βοηθήσει, ήταν ο κύριός του, ο κριτής του. Έτσι κι εκείνος έκανε το μοναδικό πράγμα που του ήταν δυνατό και λογικό: Έπεσε στα πόδια του κυρίου του κι επαίτούσε το έλεός του. **Δε του ζήτησε να του χαρίσει το χρέος - ούτε να το σκεφτεί αυτό δεν τολμούσε. Του ζήτησε μόνο παράταση του χρόνου εξόφλησης**. Μακροθύμησον επ' εμοί και πάντα σοι αποδώσω, του είπε. Κι ο βασιλιάς, που ήταν αληθινός άνθρωπος και σωστός κριτής, απέλυσεν αυτόν και το δάνειον αφήκεν αυτώ. Του χάρισε μια διπλή ελευθερία: τόσο από τη σκλαβιά όσο κι από το χρέος.*

Δεν είναι αυτό ένα πραγματικά βασιλικό δώρο; Αυτός όμως δεν είναι ο τρόπος που συμπεριφέρονται πολλές φορές οι επίγειοι βασιλιάδες. Τέτοιο έλεος και μάλιστα μη απαιτητό, **μόνο από τον ουράνιο Βασιλιά μπορεί να έρθει**. Εκείνος το κάνει αυτό και μάλιστα συχνά. Όταν κάποιος αμαρτωλός συνέρχεται και μετανοεί, **ο ουράνιος Βασιλιάς είναι έτοιμος να του συγχωρέσει μύριες αμαρτίες, να επιστρέψει στον αμαρτωλό όλες τις δωρεές που αποστερήθηκε**.

Κανένας άνθρωπος δεν μπορεί να φτάσει το μέτρο της ευεργεσίας του Θεού. Κανένας δεν μπορεί ούτε καν να την περιγράψει. «*Ιδού γαρ απήλειψα ως νεφέλην τας ανομίας σου και ως γνόφον τας αμαρτίας σου· επιστράφηθι πρός με και λυτρώσομαί σε*» (Ησ. μδ' 22), είπε ο Κύριος. Εκείνος που επιστρέφει στο Θεό με ειλικρινή μετάνοια, δέχεται τη συγχώρηση του Θεού για όλες τις αμαρτίες του. Ο Θεός του χαρίζει περισσότερο χρόνο δοκιμασίας, για να δει κατά πόσο ο αμαρτωλός αυτός θα μείνει μαζί Του ή θα τον προδώσει.

Όταν ο βασιλιάς Εζεκίας βρισκόταν στο νεκρικό κρεβάτι, γύρισε προς τον τοίχο και προσευχήθηκε στον Κύριο θρηνώντας και ζητώντας Του να επιμηκύνει τη ζωή του. Ο Θεός εισάκουσε την προσευχή του και του χάρισε άλλα δεκαπέντε χρόνια ζωής. Μετά απ' αυτό ο Εζεκίας ευχαρίστησε και δοξολόγησε το Θεό με τούτα δω τα λόγια: «*Είλου γάρ μου την ψυχήν, ίνα μη απόληται, και απέρριψας οπίσω μου πάσας τας αμαρτίας*» (Ησ. λη' 17). Ευδόκησες στην ψυχή μου και την προφύλαξες από το λάκκο της φθοράς, είπε. Με λύτρωσες απ' όλες τις αμαρτίες μου.

Κάτι ανάλογο έγινε με το δούλο που ήταν καταχρεωμένος. Ζήτησε από τον Κύριο να μακροθυμήσει, να του χαρίσει λίγο χρόνο για να μπορέσει να εξοφλήσει το χρέος του. Κι ο Κύριος του χάρισε ολόκληρο το χρέος, αλλά του έδωσε και την ελευθερία του. Περίμενε μόνο να δει όχι πώς θα κατορθώσει ο δούλος εκείνος ν' αποπληρώσει το παλιό του χρέος, αλλά τι θα του ανταποδώσει για τη νέα ευεργεσία του. Ας παρακολουθήσουμε τι έκανε στη συνέχεια ο δούλος:

«*Εξελθών δε ο δούλος εκείνος εύρεν ένα των συνδούλων αυτού, ος όφειλεν αυτό εκατόν δηνάρια, και κρατήσας αυτόν έπνιγε λέγων· απόδος μοι ει τι οφείλεις*» (Ματθ. ιη' 28). Αφού ο κύριός του τον συγχώρεσε, του χάρισε το χρέος και τον ελευθέρωσε, ο δούλος βρήκε κάποιον σύνδουλό του που του είχε δανείσει χρήματα. Τώρα ο δούλος φέρθηκε σαν κύριος στο σύνδουλό του. Τότε όμως έγινε ένας φοβερός κύριος, δυνάστης. Ενώ ο βασιλιάς είχε φερθεί στον οφειλέτη του μ' έναν ανθρώπινο και βασιλικό τρόπο, ο ίδιος οφειλέτης, που η ευσπλαχνία του κυρίου του τον είχε σώσει από τον όλεθρο, στο σύνδουλό του φέρθηκε σαν άγριο θηρίο. Και για τι χρέος; Μόλις για εκατό δηνάρια! Ο βασιλιάς του χάρισε το χρέος του, που ήταν δέκα χιλιάδες τάλαντα. Κι ο αχάριστος δούλος για ένα ελάχιστο ποσό άρπαξε το σύνδουλό του από το λαιμό και τον πέταξε στη φυλακή, ωστόσο του πληρώσει το

χρέος.

Αυτός δεν ήταν ο τρόπος που διευθετούσε ο βασιλιάς τους λογαριασμούς με τους δούλους του, αλλά εκείνος που χρησιμοποιούσαν οι δούλοι μεταξύ τους. Ο δανειστής-δούλος άρπαξε από το λαιμό το χρεώστη-σύνδουλό του και απαιτούσε την άμεση αποπληρωμή του χρέους του.

«Πεσών ουν ο σύνδουλος αυτού εις τους πόδας αυτού παρεκάλει αυτόν λέγων· μακροθύμησον επ' εμοί και αποδώσω σοι» (Ματθ. ιη' 29). Επαναλήφθηκε το ίδιο σενάριο που είχε εκτυλιχτεί λίγο νωρίτερα, όταν ο κακός αυτός δούλος είχε γονατίσει μπροστά στα πόδια του κυρίου του. Είχε ζητήσει κι αυτός από τον κύριο του να μακροθυμήσει, να του χαρίσει λίγο χρόνο, κι αυτός θα πλήρωνε το χρέος του. Κι ο κύριός του ένιωσε συμπάθεια και του χάρισε τα μύρια τάλαντα. Ο ίδιος όμως, όταν ήρθε η σειρά του, δεν ένιωσε καμιά συμπάθεια για το σύνδουλό του, που του χρωστούσε μόλις εκατό δηνάρια. Δεν έδειξε ούτε έλεος ούτε συγχωρητικότητα, αλλά «έβαλεν αυτόν εις φυλακήν έως ου αποδώ αυτώ το οφειλόμενον» (Ματθ. ιη' 30).

Έτσι συμπεριφέρθηκε ο δανειστής δούλος στο χρεώστη σύνδουλό του. **Έτσι συμπεριφέρεται άνθρωπος σε άνθρωπο. Και τέτοια συμπεριφορά μετατρέπει το έλεος του Θεού σε δικαιοσύνη. Όταν ο άνθρωπος παίζει με την ευσπλαχνία του Θεού, πέφτει ο ίδιος στη δικαιοσύνη Του.** Κι η κρίση αυτής της δικαιοσύνης, που ακολουθεί μια περιφρονημένη ευσπλαχνία, είναι φοβερή: «Μη πλανάσθε, Θεός ου μκκτηρίζεται· ο γαρ εάν σπείρει ο άνθρωπος, τούτο και θερίσει» (Γαλ. στ' 7), βεβαιώνει ο απόστολος Παύλος. Όταν γονατίζουμε μπροστά στο Θεό και ζητούμε το έλεός Του για τις δυσεξαρίθμητες αμαρτίες μας κι έπειτα πετάμε τον αδελφό μας στη φυλακή για μια μοναδική αμαρτία που έκανε και μας πρόσβαλε, τότε μκκτηρίζουμε το Θεό. Ας μην ξεγελιόμαστε. Ο Θεός δεν επιτρέπει να τον εμπαίζουμε, να τον μκκτηρίζουμε, να παίζουμε μαζί Του. Τα χέρια Του δεν είναι μακριά μας, και τα δυό Του χέρια. Τόσο εκείνο που μας χαϊδεύει όσο κι εκείνο που τιμωρεί. «Φοβερόν το εμπεσείν εις χείρας Θεού ζώντος» (Εβρ. ι' 31). Πόσο φοβερό είναι, φαίνεται καθαρά από τη συνέχεια της παραβολής του Χριστού:

«Ιδόντες δε οι σύνδουλοι αυτού τα γενόμενα ελυπήθησαν σφόδρα, και ελθόντες διεσάφησαν τω κυρίω εαυτών πάντα τα γενόμενα» (Ματθ. ιη' 31). **Ποιοι είναι αυτοί οι σύνδουλοι που είδαν τα γενόμενα και ελυπήθησαν σφόδρα;** Είναι άνθρωποι σπλαχνικοί που διαθέτουν πνευματική αντίληψη και γνωρίζουν τι θα κάνει ο Θεός στον πονηρό δούλο, εκείνοι που βλέπουν με τα ίδια τους τα μάτια την ανείπωτη κακία του πονηρού δούλου και κραυγάζουν στο Θεό. Θα μπορούσαμε να πούμε πως αυτό αναφέρεται και στους **αγγέλους**, που θα μπορούσαν να ονομαστούν κι αυτοί σύνδουλοι των ανθρώπων, αφού κι οι δυο βρίσκονται στην υπηρεσία του Θεού ή κι επειδή, σύμφωνα με τα λόγια του Κυρίου, όσοι είναι άξιοι για τον άλλο

κόσμο, είναι «ισάγγελοι» (Λουκ. κ' 36).

Περιττεύει να πούμε πως ούτε οι σπλαχνικοί άνθρωποι ούτε κι οι άγγελοι πρέπει να πληροφορήσουν το Θεό για ό,τι γίνεται στον κόσμο, για να το μάθει κι ο Θεός μ' αυτόν τον τρόπο. Ο Ύψιστος Θεός είναι παντογνώστης και παντεπόπτης. Όλα όσα βλέπουν κι αντιλαμβάνονται άγγελοι και άνθρωποι, γίνονται με τη βοήθεια του Θεού. **Γιατί αναφέρει τότε πως οι σύνδουλοι είδαν αυτό που έκανε ο άσπλαχνος δούλος και το ανέφεραν στον κύριό τους;** Γιά νά δείξει τη συμπάθεια που δείχνουν οι καλοί άνθρωποι κι οι άγγελοι. Είναι θέλημα του ίδιου του Θεού ώστε όλοι οι πιστοί δούλοι Του να χαίρονται με το καλό και να θλίβονται με την αμαρτία. Οι λυπημένοι δούλοι τότε ήρθαν και πληροφορήσαν τον κύριό τους για όσα έγιναν.

«Τότε προσκαλεσάμενος αυτόν ο κύριος αυτού λέγει αυτώ· δούλε πονηρέ, πάσαν την οφειλήν εκείνην αφήκα σοι, επει παρέκάλεσάς με. ουκ έδει και σε ελεήσαι τον σύνδουλόν σου, ως και εγώ σε ηλέησα» (Ματθ. ιη' 32, 33). **Ο βασιλιάς δε θα τιμωρήσει τον πονηρό δούλο προτού καταγγείλει μπροστά του την κακία του. Μ' αυτόν τον τρόπο θα ενεργήσει ο Κύριος και στην Τελική Κρίση. Θα στραφεί σ' εκείνους που στέκονται στα δεξιά Του, θα τους καλέσει στην αιώνια μακαριότητα και θα τους εξηγήσει γιατί κρίθηκαν άξιοι. Μετά θα στραφεί σ' εκείνους που στέκονται αριστερά Του, θα τους οδηγήσει στην αιώνια κόλαση και θα τους εξηγήσει επίσης γιατί καταδικάστηκαν να πάνε εκεί. Ο Κύριος θέλει να γνωρίζουν όλοι γιατί κρίθηκαν άξιοι για ανταπόδοση ή για τιμωρία, ώστε κανένας να μη σκεφτεί πως ο Θεός τους μεταχειρίστηκε άδικα.**

Ο Θεός καλεί πρώτα τον πονηρό δούλο και τον απομακρύνει για πάντα από κοντά Του. **Το πονηρό δεν μπορεί να έχει κάτι κοινό με το καλό.** Αμέσως μετά αποδείχεται γιατί ο Θεός αποκάλεσε τον δούλο αυτόν **πονηρό: πάσαν την οφειλήν εκείνην αφήκα σοι.** Ο Θεός δεν μπαίνει σε λεπτομέρειες. Δε λέει: «σου χάρισα το δάνειο δέκα χιλιάδων ταλάντων και συ δε χάρισες στο σύνδουλό σου το δικό του χρέος, τα εκατό δηνάρια». Λέει απλά: *πάσαν την οφειλήν.* Ελπίζει έτσι να διεγείρει στον αμαρτωλό τη συναίσθηση του μεγάλου χρέους του. *Επει παρέκάλεσάς με.*

Ο Κύριος δεν μπαίνει και δω σε λεπτομέρειες. Αποσιωπά όσα προηγήθηκαν της παράκλησης του δούλου, το ότι έπεσε στα πόδια Του γονατιστός και τον παρακάλεσε. Οι δυο αυτές πράξεις σημαίνουν μετάνοια. Και της μετάνοιας προηγήθηκε η προσευχή. **Η προσευχή χωρίς μετάνοια είναι χωρίς νόημα, ανενεργή.** Από τη στιγμή όμως που η προσευχή θα συνδεθεί με τη μετάνοια, ο Θεός την εισακούει. Ο δούλος με το υπέρογκο χρέος στην αρχή έδειξε πραγματική μετάνοια κι έτσι ζήτησε από τον κύριό του να μακροθυμήσει. Η προσευχή του εισακούστηκε αμέσως κι ο κύριος του έδωσε περισσότερα απ' όσα ζητούσε. Του χάρισε ολόκληρο το χρέος. Ο κύριος συνέχισε χαρακτηρίζοντας την κακία του

δούλου αυτού προς το σύνδουλό του κι αυτό το έκανε με ερώτηση. Για ποιο λόγο; Γιατί δεν του είπε: «Εγώ σου έδειξα έλεος, εσύ όμως φέρθηκες άσπλαχνα στο σύνδουλό σου», αλλά *ουκ έδει και σε ελεήσαι τον σύνδουλόν σου, ως και εγώ σε ηλέησα*; Τό 'κανε αυτό ώστε ο πονηρός δούλος να συνειδητοποιήσει πως δεν είχε τι ν' απαντήσει, ώστε ο κύριος να τον φέρει σε αμηχανία, ανίκανο να μιλήσει και να πει κάτι. Του έδωσε την ευκαιρία να μιλήσει για να υπερασπιστεί τον εαυτό του, αν είχε κάτι να πει. Όταν ο υπηρέτης του αρχιερέα χτύπησε τον Κύριο στο μάγουλο και τον ρώτησε: «*Ούτως συ αποκρίνη τω αρχιερεί;*», ο Κύριος Ιησούς του απάντησε: «*Ει κακώς ελάλησα, μαρτύρησον περί του κακού· ει δε καλώς, τι με δέρεις;*» (Ιωάν. ιη' 22-23). Παρόμοια απάντηση με του Χριστού έπρεπε να δώσει κι ο δούλος, αντί της ένοχης σιωπής του. Τέτοια απάντηση όμως θα ήταν σα νά 'ρίχνε κάρβουνα αναμμένα στο κεφάλι του και κάτω από τα πόδια του. Ο τρόπος αυτός του να εκθέτει κανείς την ενοχή του άλλου χρησιμοποιείται κι από το βασιλιά της σημερινής ευαγγελικής περικοπής: *ουκ έδει και σε ελεήσαι τον σύνδουλόν σου*;

Στην αρχή είχαμε τον τρόπο της σιωπής κι ύστερα ακολούθησε **ο τρόμος της καταδίκης**: «*Και οργισθείς ο κύριος αυτού παρέδωκεν αυτόν τοις βασανισταίς έως ου αποδώ παν το οφειλόμενον αυτώ*» (Ματθ. ιη' 34). **Όταν το έλεος αντιστρέφεται και γίνεται δίκαιη καταδίκη, τότε ο Θεός γίνεται φοβερός**. Ο μακάριος Δαβίδ λέει στο Θεό: «*Συ φοβερός ει, και τις αντιστήσεται σοι; από τότε η οργή σου*» (Ψαλμ. οε' 8). Κι ο προφήτης Ησαΐας: «*Ιδού το όνομα Κυρίου έρχεται διά χρόνου πολλού, καιόμενος ο θυμός*» (λ' 27).

Ο βασιλιάς τότε οργίστηκε πολύ εναντίον του άσπλαχνου δούλου και τον παράδωσε στους βασανιστές - στα πονηρά πνεύματα, αφού εκείνα είναι που βασανίζουν πραγματικά το ανθρώπινο γένος. Σε ποιον θα μπορούσε να παραδοθεί εκείνος που είχε απομακρυνθεί από το Θεό για την ασπλαχνία του, αυτός που ο Θεός τον αποκαλεί πονηρό δούλο, αν όχι σ' εκείνον που προκαλεί το μεγαλύτερο κακό, στο διάβολο; **Γιατί λέει: έως ου αποδώ παν το οφειλόμενον αυτώ**; Για να δείξει πως είχε ήδη καταδικαστεί στα αιώνια βάσανα. Πρώτα πρώτα είναι εντελώς απίθανο για έναν άνθρωπο με τέτοιο χρέος να μπορέσει ποτέ να το εξοφλήσει. Και δεύτερο, επειδή **ο Θεός δεν απαγγέλει ποτέ τέτοια τελική καταδίκη στον άνθρωπο σ' αυτή τη ζωή, παρά μόνο μετά το θάνατο, οπότε δεν υπάρχει πια δυνατότητα για μετάνοια, ούτε και για την εξόφληση του χρέους των αμαρτιών που έκανε σ' αυτή τη ζωή**.

«*Ούτω και ο πατήρ μου ο επουράνιος ποιήσει υμίν, εάν μη αφήτε έκαστος τω αδελφώ αυτού από των καρδιών υμών τα παραπτώματα αυτών*» (Ματθ. ιη' 35). Αυτό είναι το τέλος της παραβολής κι αυτή είναι η ουσία του θέματος. Δεν υπάρχει επιφύλαξη ή κάποιο διφορούμενο στα λόγια αυτά. **Ο Θεός θα συμπεριφερθεί απέναντί μας με τον τρόπο που εμείς συμπεριφερόμαστε στον αδελφό μας**. Ο Κύριος Ιησούς μας το ξεκαθάρισε αυτό και μαζί Του δεν υπάρχει πιθανότητα λάθους ή έλλειψη

γνώσης. **Σ' αυτήν την περίπτωση ο Χριστός δεν είπε ο Πατέρας σου, αλλά ο πατήρ μου ο επουράνιος. Ήθελε μ' αυτόν τον τρόπο να δείξει πως αν δε συγχωρήσουμε τον αδελφό μας για τις αμαρτίες του, χάνουμε το δικαίωμα να ονομάσουμε Πατέρα μας το Θεό. Ο Κύριος επισημαίνει επίσης με ποιόν τρόπο πρέπει να γίνει η συχώρηση: από των καρδιών υμών.** Ο βασιλιάς συχώρεσε το χρέος του δούλου του με την καρδιά του, γι' αυτό και λέει, *σπλαγχνισθείς δε ο κύριος...* Κι η **ευσπλαχνία, το έλεος, προέρχεται από την καρδιά.**

Αν δε συγχωρήσουμε τον αδελφό μας κι αν δεν το κάνουμε αυτό από την καρδιά μας, με συμπάθεια κι αγάπη, τότε κι ο Θεός, ο κοινός Δημιουργός μας, θα φερθεί σ' εμάς όπως κι ο βασιλιάς εκείνος της παραβολής στον ανελεήμονα δούλο. Θα παραδοθούμε στους βασανιστές - στα πονηρά πνεύματα - που θα μας βασανίζουν αιώνια στο βασίλειο του σκότους, εκεί όπου ο κλαυθμός κι ο βρυγμός των οδόντων είναι ατελείωτος. Αν δεν ήταν έτσι, δε θα μας το είχε πει ο Κύριος. Δεν το είπε μόνο στο κείμενο της παραβολής του άσπλαχνου δούλου αυτό, αλλά και σε αρκετές άλλες περιπτώσεις: *«Εν ω γάρ κρίματι κρίνετε κριθήσεσθε, και εν ω μέτρω μετρείτε μετρηθήσεται υμίν»* (Ματθ. ζ' 2).

Η διδαχή αυτή είναι ακριβώς ίδια μ' εκείνην της σημερινής ευαγγελικής περικοπής, χωρίς κανένα διφορούμενο, χωρίς καμιά επιφύλαξη. Την ίδια ακριβώς διδαχή μας έκανε ο Κύριος και με τη μεγαλύτερη προσευχή που μας παρέδωσε, την **Κυριακή προσευχή**: *«Και άφες ημίν τα οφειλήματα ημών, ως και ημείς αφίεμεν τοις οφειλέταις ημών»* (Ματθ. στ' 12); Όταν λέμε από τότε το **Πάτερ ημών, ανανεώνουμε τη συμφωνία μας με το Θεό.** Του λέμε να μας φερθεί όπως φερόμαστε κι εμείς στους δικούς μας ανθρώπους. Να μας ελεήσει, όπως ελεούμε κι εμείς, να μας συγχωρήσει, όπως συγχωρούμε κι εμείς αυτούς που μας προσβάλλουν.

Πόσο εύκολα δίνουμε εντολές στο Θεό, τι φοβερή ευθύνη αναλαμβάνουμε για τον εαυτό μας! Στο Θεό είναι εύκολο να μας συγχωρέσει, στο μέτρο που συγχωρούμε κι εμείς τους άλλους. Του είναι εύκολο να συγχωρέσει σε όλους μας κάποιο χρέος από δέκα χιλιάδες τάλαντα. **Εμείς είμαστε έτοιμοι να συγχωρέσουμε με τέτοια θεϊκή ευκολία χρέος εκατό δηναρίων που μας οφείλει ο αδελφός μας;** Πιστέψτε με, όσο μεγάλο κι αν είναι το χρέος κάποιου ανθρώπου προς το συνάνθρωπό του, όσο κι να αμάρτησε ένας άνθρωπος στον αδελφό ή το φίλο του, το χρέος αυτό δε θα ξεπερνά τα εκατό δηνάρια, σε σύγκριση με το τεράστιο χρέος που οφείλει ο καθένας μας στο Θεό. Όλοι μας, χωρίς εξαίρεση, είμαστε καταχρεωμένοι στο Θεό. Οποτεδήποτε σκεφτούμε να οδηγήσουμε τους συνάνθρωπους μας στο δικαστήριο για τα χρέη του, πρέπει να σκεφτούμε πως εμείς χρωστάμε στο Θεό απείρως περισσότερα.

Εκείνος όμως μακροθυμεί, περιμένει, υπομένει και μας συγχωρεί. Πρέπει να θυμόμαστε πως με όποιο μέτρο μετράμε τους άλλους, θα μετρηθούμε κι εμείς. Πάνω απ' όλα πρέπει να θυμόμαστε τα λόγια που είπε ο Χριστός πάνω στο σταυρό: «Πάτερ, άφες αυτοίς!» (Λουκ. κγ' 24). Όποιος έχει έστω και λίγη συνείδηση, θα ντραπεί όταν τα θυμηθεί αυτά και θα τραβήξει το χέρι του, δε θα συνεχίσει να καταδιώκει εκείνους που του οφείλουν κάποιο μικρό χρέος.

Αδελφοί μου! **Ας βιαστούμε να συγχωρήσουμε όλες τις αμαρτίες και τις προσβολές που μας κάνουν, ώστε κι ο Θεός να συγχωρέσει όλες τις δικές μας αμαρτίες και προσβολές. Ας κάνουμε γρήγορα, προτού μας κρούσει την πόρτα ο θάνατος και μας πει: «Είναι πολύ αργά!»** Πίσω από την πόρτα του θανάτου δε θα μπορέσουμε ούτε να συγχωρέσουμε ούτε να συγχωρεθούμε. Δόξα στο έλεος του Θεού και στη δικαιοσύνη Του. Δόξα και ύμνος στο θείο μας Διδάσκαλο και Κύριο Ιησού Χριστό, μαζί με τον άναρχο Πατέρα και το Πανάγιο Πνεύμα, την ομοούσια και αδιαίρετη Τριάδα, τώρα και πάντα και στους αιώνες των αιώνων. Αμήν.

(Αγίου Νικολάου Βελιμίροβιτς, Ομιλίες Δ' - Κυριακοδρόμιο, Εκδ. Πέτρου Μπότση, 2012)

Συνιστούμε ανεπιφύλακτα στους επισκέπτες της ιστοσελίδος μας το εξαιρετικό βιβλίο με τις ομιλίες του Αγ. Νικολάου Βελιμίροβιτς:

Η ΑΛΛΗ ΟΨΙΣ

Ψηλαφώντας την των πραγμάτων αλήθεια...

<https://alopsis.gr>
